

Комисия за енергийно и водно регулиране (България)
Регулаторен орган за енергия (Гърция)

Съвместно решение на енергийните регулатори за одобрение
на Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в
IGB

ноември 2022 г.

I. Като се има предвид, че:

1. „Ай Си Джи Би“ АД е подало в Комисията за енергийно и водно регулиране на България (КЕВР) и Регулаторния орган за енергия на Гърция (РАЕ) на 17.07.2017 г. „Заявление съгласно чл. 36 от Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (Директива 2009/73/ЕО) за междусистемната връзка Гърция – България“. Впоследствие, в националните регулаторни органи (НРО) са подадени два допълнителни документа: *“Обединяване на оценката на критериите за предоставяне на освобождаване след провеждане на Пазарния тест (чл. 36.6)”* през м. октомври 2017 г., след искане от НРО за допълнителна информация, и *“Второ обединяване на оценката на критериите за предоставяне на освобождаване след провеждане на Пазарния тест (чл. 36.6)”* през м. април 2018 г.

2. На 29 май 2018 г., КЕВР и РАЕ (по-нататък, “Органите”) взеха решение относно освобождаването на междусистемната връзка Гърция – България (IGB) от достъп на трети страни, регулирани цени и отделяне на собствеността за срок от 25 години, като приеха общия документ “Съвместно становище на КЕВР и РАЕ по заявление за освобождаване от „Ай Си Джи Би“ АД, с техни решения съответно № Р-ВО-1 от 29.05.2018 г. и 483/2018. Двете решения са нотифицирани пред Европейската комисия.

3. На 25 юли 2018 г., Европейската комисия прие решение [C(2018) 5058 (окончателно)] относно освобождаването (по-нататък “Решение на Комисията”).

4. На 8 август 2018 г., Органите взеха окончателно решение относно освобождаването, като приеха „Окончателно съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране на България и Регулаторния орган за енергия на Гърция по заявление за освобождаване от „Ай Си Джи Би“ АД“ (по-нататък, “Окончателно съвместно решение”), документ, изготвен заедно от Органите, който изменя Съвместното становище, така че да отрази Решението на Комисията (Решения № Р-ВО-2 от 08.08.2018 г. на КЕВР и 768/2018 на РАЕ). Окончателното съвместно решение е изменяно с Решение № Р-ВО-1 от 20.03.2020 г. на КЕВР и Решение № 568 от 12.03.2020 г. на РАЕ, с което се удължава Датата на търговска експлоатация (ДТЕ) от 1 юли 2020 г. до 31 декември 2020 г. (целева ДТЕ) и не по-късно от 1 юли 2021 г.; с Решение № Р-ВО-1 от 20.05.2021 г. на КЕВР и Решение № 424 от 13.05.2021 г. на РАЕ, с което се удължава ДТЕ до 1 юли 2022 г. и с Решение № Р-ВО-3 от 30.09.2022 г. на КЕВР и Решение № 742 от 29.09.2022 г. на РАЕ, с което се удължава ДТЕ до 1 октомври 2022 г.

5. С Окончателното съвместно решение, освобождаване от разпоредбите на членове: (i) 9 (отделяне на собствеността), (ii) 32 (достъп на трети страни) за тази част от капацитета, която е резервирана чрез Пазарния тест и за която са подписани Споразумения за предварително разпределение на капацитет, и (iii) 41.6, 41.8, 41.10 (регулирани цени) от Директива

2009/73/ЕО, е предоставено на „Ай Си Джи Би“ АД за срок от 25 години, считано от датата на търговска експлоатация (ДТЕ), при условията посочени в раздел 4 от Окончателното съвместно решение.

6. С Решение № СН-1 от 01.07.2022 г. на КЕВР и с Решение 593 от 30.06.2022 г. на РАЕ е прието Окончателно съвместно решение за сертифициране на „Ай Си Джи Би“ АД като независим преносен оператор, прието от националните регулаторни органи за енергия на Република България и на Република Гърция.

7. С писмо с изх. № IX-40 от 13.09.2022 г. (вх. № Е-15-59-1014 от 14.09.2022 г. на КЕВР и вх. № I-335723/14.09.2022 г. на РАЕ) „Ай Си Джи Би“ АД е представило пред Органите за одобрение „Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в IGB“ (Методиката) съгласно чл. 20, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи (Регламент (ЕС) № 312/2014, Регламента). В тази връзка, дружеството е представило проект на Методика, актуализиран с писмо с изх. № IX -108 от 30.09.2022 г. (вх. № Е-15-59-1019 от 30.09.2022 г. на КЕВР и вх. № I-336999/30.09.2022 г. на РАЕ)

8. Методиката регламентира правилата за изчисляване на дневния дисбаланс, за изчисляване на приложимата цена, както и всички необходими параметри.

9. Методиката е приложима за зоната за балансиране на IGB, която е в рамките на входно-изходните точки на територията на Р България и Р Гърция.

10. „Ай Си Джи Би“ АД ще използва сключените на платформата за търговия на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД сделки с краткосрочни стандартизирани продукти с оглед изчисляването на таксата при дневен дисбаланс, съгласно чл. 22, пар. 3 от Регламент (ЕС) № 312/2014. „Ай Си Джи Би“ АД ще сключва такива сделки на платформата за търговия на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД с цел предприемане на балансиращи действия. Методиката определя малка корекция, съгласно чл. 21 от Регламента, в размер на 20% от среднопретеглената цена от всички сделки, сключени в този ден на платформата на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД, виртуална търговска точка „ВТР България“. С писмо изх. № Е-15-59-1014 от 24.10.2022 г. Органите са изискали от „Ай Си Джи Би“ АД да представи обосновка по смисъла на чл. 22, пар. 7 от Регламент (ЕС) № 312/2014. В тази връзка с писмо с изх. № Х-34 от 28.10.2022 г. „Ай Си Джи Би“ АД посочва, че размерът на малката корекция отразява необходимостта от стриктно спазване на баланс между входящите и изходящите потоци, което е наложено от техническите характеристики на газопровода, които са причина за лимитирания лайнпек. Според „Ай Си Джи Би“ АД малка корекция в размер на 20 % ще постигне основното си предназначение да стимулира ползвателите на мрежата да балансират входящите и изходящите си потоци, като не се възпрепятства развитието на конкурентни пазари,

навлизането на нови участници на пазара и трансграничната търговия. По-конкретно, причините, които налагат малката корекция да бъде в размер на 20%, са следните:

- към настоящия момент в точката на междусистемно свързване с гръцката национална преносна система няма физически поток и не се предлагат капацитетни продукти;

- отчитайки техническите характеристики на газопровода, входните и изходните налягания и сключените споразумения за междусистемно свързване, газопроводът има ограничено количество лайнпек и гъвкавост на лайнпека, което не позволява неговото използване за балансиране на портфолиата на мрежовите ползватели;

- съгласно разпоредбата на чл. 17, параграф 2 на Регламент (ЕС) № 312/2014 операторът на преносната система не може да отхвърли заявка или коригираща заявка на ползвател на мрежата само защото предвидените входящи количества на този ползвател на мрежата не са равни на предвидените му изходящи количества, което може да предизвика сериозни дисбаланси в газопровода и да застраши неговата безопасна експлоатация и интегритет;

- операторът на IGB няма достъп до съоръжения за съхранение на природен газ и газови потоци от две или повече входни точки, което би дало гъвкавост за балансиране на газопровода;

- налице са ограничен брой ползватели, които са регистрирани на виртуална търговска точка и биха могли да търгуват със своите дисбаланси;

- на точките на междусистемно свързване има сметки за оперативно балансиране, като в случай на подадени равни номинации на входни и изходни точки, мрежовите ползватели няма да реализират дисбаланси;

- чрез връзката си с Трансадриатическия газопровод, IGB свързва два пазара на природен газ (българския и италианския), на които е налице разлика в ценовите равнища на природния газ; при ниско ниво на малката корекция това би мотивирало мрежовите ползватели да имат по-големи изходящи потоци от входящите, с цел реализиране на печалба.

11. Проведено е обществено обсъждане на Методиката от двата регулаторни органа от 11 октомври 2022 г. до 25 октомври 2022 г. В рамките на общественото обсъждане в КЕВР е получено писмо с изх. № 34-00-3232 от 24.10.2022 г от „Булгаргаз“ ЕАД, в което се посочва че е налице неравнопоставеност при определяне на малката корекция в предложената Методика, спрямо утвърдената от КЕВР Методика на другия газопреносен оператор в Р България, „Булгартрансгаз“ ЕАД. „Булгаргаз“ ЕАД отправя искане за уеднаквяване на определянето на малката корекция в Методиките за определяне на дневна такса за дисбаланс. Органите са разгледали направеното предложение от страна на „Булгаргаз“ ЕАД, като не го приемат с аргументите по т. I.10, тъй като топологията на двете системи се различава значително.

II. Органите внимателно оцениха искането на „Ай Си Джи Би“ АД за одобрение Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в IGB и заключават, че:

- 1.** Методиката е в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.
- 2.** Методиката гарантира формирането на недискриминационни такси за дисбаланс за мрежовите ползватели на газопреносната мрежа, като същевременно създава стимули за ползвателите на IGB при ефективно балансиране на техните балансови портфейли.
- 3.** Методиката стимулира ползвателите на мрежата да балансират входящите и изходящите си количества и не възпира нови участници да навлизат на пазара, не пречи на развитието на конкурентни пазари, не се оказва неблагоприятно въздействие върху презграничната търговия и не се достига до прекомерен финансов риск за ползвателите на мрежата във връзка с таксите при дневен дисбаланс.
- 4.** Причините за повишена до 20% малка корекция, посочени от „Ай Си Джи Би“ АД, са добре обосновани.

III. Въз основа на горните аргументи, регулаторните органи на Р България и Р Гърция съвместно решиха:

Одобряват, в рамките на своите правомощия, Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в IGB.

Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс в IGB да бъде публикувана на интернет страницата на „Ай Си Джи Би“ АД. Всяко изменение на тази методика се одобрява от националните регулаторни органи на Р България и Р Гърция и се публикува своевременно на интернет страницата на „Ай Си Джи Би“ АД.